

Pressiteade

Luxembourg, 31. jaanuar 2023

ELi audiitorite sõnul on liikumine elektrienergia siseturu suunas aeglane

- *Kõigi liikmesriikide elektriturgude integreerimise projekt algas 1996. aastal*
- *Keerukad ELi eeskirjad ja puudused juhtimisraamistikus on turgude täielikku integreerimist aeglustanud*
- *Hindade suuremast ühtlustumisest tulenevad majanduslikud eelised on endiselt realiseerimata*

Euroopa Kontrollikoja aruande kohaselt on ELi edusammud olnud elektriturgude ühendamisel hoolimata ambitsioonikatest projektidest ja mõningatest jõupingutustest aeglasel, et tagada kodanikele ja ettevõtetele juurdepääs odavale elektrienergiale. Viivitused liikmesriikide elektriturgude liitmisel on kuhjunud ELi juhtimisraamistiku puuduste ja piiriüleste kaubandust võimaldavate regulatiivsete vahendite keeruka süsteemi tõttu, mis on aeglustanud turueeskirjade rakendamist. Euroopa Komisjoni ja ACERi (ELi energeetikaamet) turujärelevalve ei ole samuti piisavalt parandusi kaasa toonud. Järelevalvemeetmed kuritarvitamise ja manipuleerimise piiramiseks ei ole piisavalt ranged, mis tähendab, et peamine risk ELi elektriturul jääb lõpptarbijate kanda.

1996. aastal alustas EL keerukat projekti liikmesriikide elektriturgude täielikuks integreerimiseks. Selle eesmärk oli pakkuda tarbijatele kõige odavamaid võimalikke elektrihindu ja muuta ELi energiavarustus turvalisemaks. Ligi kümme aastat pärast projekti kavandatud valmimist 2014. aastal reguleerib turgu aga endiselt 27 riiklikku raamistikku. Nagu praegune energiakriis on ilmekalt välja toonud, erinevad hulgihinnad liikmesriigiti märkimisväärselt ning jaehindu mõjutavad endiselt tugevalt liikmesriikide maksumäärad ja võrgutasud, mitte avatus konkurentsile.

„Hoolimata ELi seatud teretulnud ja vajalikust eesmärgist tuleks Euroopa elektriturge tunduvalt rohkem integreerida,“ ütles auditit juhtinud kontrollikoja liige Mihails Kozlovs. „Energia- ja elukalliduse kriis, millega ELi kodanikud praegu silmitsi seisavad, on ELi elektrienergia siseturu loomise vajaduse veelgi pakilisemaks muutnud.“

Mõningatest olulistest edusammudest hoolimata edenes kõigi liikmesriikide elektriturgude liitmine aastatel 2015–2021 aeglaselt ning oli ELi piirkondade ja turusegmentide kaupa ebahütlane. Ükski siduvatest ELi suunistest ei toiminud liikmesriikides täielikult; ka ei olnud tehtud märkimisväärsed edusamme piiriülese ülekandevõimsuse suurendamisel. Audiitorite hinnangul tulenevad viivitused komisjoni otsusest rakendada võrgusuuniseid tingimuste ja meetodite abil, mille heakskiitmine on riikide reguleerivate asutuste ja ACERi ülesanne. See muutis piiriülese kaubanduse eeskirjade ühtlustamise liiga keeruliseks ja aeganõudvaks.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Audiitorid rõhutavad, et komisjon ei analüüsinud oma mõjuhindangus piisavalt enda turukorraldust ja juhtimist puudutavate otsuste mõju. Järelevalve kõnealuste eeskirjade ühetaolise rakendamise üle liikmesriikides tehti eeskätt ACERi ülesandeks. Audiitorid leidsid aga, et ACERi järelevalve ja aruandlus ei olnud piisavad, eelkõige andmete ja ressursside nappuse ning ebapiisava kooskõlastamise tõttu komisjoniga.

Turujärelevalve, mis peab turu kuritarvitamist ja manipuleerimist avastama ja ära hoidma, oli samuti puudulik. Audiitorite hinnangul ei kogunud ACER andmeid põhjalikult ja tema kogutud andmete analüüs hõlmas liiga väikest hulka kuritarvituste liike. Lisaks eraldas ACER andmeanalüüsiks ebapiisavalt ressursse ning ei suutnud toetada uurimisi järjest suureneva arvu kahtlustatavate piiriüleste turukuritarvituste juhtumite kohta. Audiitorid hoiatavad, et elektritootjad, tarnijad ja vahendajad võivad ära kasutada lünki või, mis veelgi halvem, et liikmesriigid võivad omavahel konkureerida, pakkumaks turuosalistele karistuste ja jõustamise osas kõige leebemaid tingimusi. Samal ajal ei ole ACERil volitusi, et tagada eeskirjade ühetaoline jõustamine liikmesriikides.

Selgitav taustteave

EL jagab vastutust energiapoliitika elluviimise eest liikmesriikidega. Piiriülene elektrikaubandus peaks võimaldama ettevõtetele ja kodanikele kogu ELis juurdepääsu kõige odavamale elektrienergiale. Audiitorid analüüsisid, kui hästi aitasid komisjoni regulatiivne lähenemisviis ja ACERi turujärelevalve kaasa ELi eesmärgile luua nõuetekohaselt toimiv elektrienergia siseturg. Nad uurisid perioodi alates 2015. aastast kuni 2021. aasta lõpuni, keskendudes peamiselt elektri hulгимүүgiturgudele.

Kontrollikoja eriaruanne 03/2023: „Elektrienergia siseturu integreerimine: keeruline õiguslik ülesehitus, viivitused, puudused juhtimises ja puudulik turujärelevalve takistavad ambitsioonika eesmärgi täielikku saavutamist“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil eca.europa.eu.

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502